

ECHO

ZACHODNIOPOMORSKIEJ WSI

Nr 10/2023

WYBORY ZIR 4

**KPO: DOFINANSOWANIE WYMIANY DACHÓW
Z AZBESTU – 15 GRUDNIA ROZPOCZNIE SIĘ 13
KOLEJNY NABÓR**

**IV OGÓLNOPOLSKI KONKURS TESTOWY
„BEZPIECZNY ROLNIK, BEZPIECZNA WIEŚ” 16**

**Bank Spółdzielczy
w Goleniowie**

**Kredyt WŁASNY HEKTAR
na zakup ziemi**

- okres kredytowania do 15 lat
- kredyt do 800 000 zł

O szczegóły pytaj w placówkach Banku:
NOWOGARD, MASZEWO, ŁOBEZ, WĘGORZYNO, CHOCIWEL,
GOLENIÓW, DOBRZANY, DOBRA, IŃSKO, STEPNICA

www.bsgoleniow.pl

Zachodniopomorska Izba Rolnicza

- Prezes Izby: Andrzej Karbowy
Wiceprezes Izby: Jerzy Mariak
Członkowie Zarządu: Mirosław Ignaszak, Kazimierz Kuligowski, Anna Rydzkowska
- Zajmujemy się w szczególności:
- bezpłatnym doradztwem prawnym;
  - działalnością szkoleniową;
  - zbieraniem opinii, wniosków, analiz i informacji gospodarczych;
  - działaniem na rzecz tworzenia rynku rolnego;
  - pomocą w powoływaniu zrzeszeń i stowarzyszeń producentów rolnych;
  - doradztwem w zakresie produkcji rolniczej;
  - współpracą z jednostkami doradztwa rolniczego;
  - działaniem na rzecz rozwoju infrastruktury rolnictwa i wsi;
  - doradztwem w zakresie poprawy jakości produktów rolniczych;
  - promowaniem produktów rolniczych i ich eksportu;
  - działaniem na rzecz ochrony środowiska i wiejskiego dziedzictwa kulturowego.

Echo Zachodniopomorskiej Wsi: pismo Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej.

Adres redakcji:

ul. Chmielewskiego 22A/9, 70-028 Szczecin

tel. 91 484 40 72

e-mail: izba@zir.pl

www.zir.p

ul. Słowiańska 5, 75-846 Koszalin

tel. 94 346 05 14

e-mail: koszalin@zir.pl

www.zir.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Szanowni Państwo!

27 października odbyło się pierwsze posiedzenie nowo wybranego Walnego Zgromadzenia Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej. W ten sposób zakończyliśmy istotne wydarzenie dla całej społeczności rolników.

Wybraliśmy Zarząd Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej, delegata do Krajowej Rady Izb Rolniczych, Komisję Rewizyjną oraz Komisję Budżetową. Powołaliśmy Komisję do spraw Rodzin z Obszarów Wiejskich. Tym samym rozpoczęliśmy VII kadencję samorządu rolniczego. Wszystkim nam życzę owocnej pracy na rzecz rolników.

Zachęcam do lektury celem zapoznania się z innymi ważnymi wydarzeniami.

Andrzej Karbowy – Prezes Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej.

Spis treści

I WALNE ZGROMADZENIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ	4
WYBORY ZIR – RADY POWIATOWE	5
POSIEDZENIE ZARZĄDU ZIR	7
INFORMACJE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH	8
INFORMACJE AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA	13
INFORMACJE MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI	15
INFORMACJE KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	15
IV OGÓLNOPOLSKI KONKURS TESTOWY „BEZPIECZNY ROLNIK, BEZPIECZNA WIEŚ”	16
INFORMACJE PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA	16

INFORMACJE ZACHODNIOPOMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

I WALNE ZGROMADZENIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

27 października 2023r. odbyło się I posiedzenie Walnego Zgromadzenia ZIR, tym samym wybory do Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej zakończyły się.

Wszystkim osobom, które przyczyniły się do prawidłowego przeprowadzenia wyborów należą się słowa serdecznego podziękowania za poniesiony trud i społeczne zaangażowanie.

Poniżej przedstawiamy skład Zarządu oraz Komisji wybranych na posiedzeniu.

Zarząd ZIR VII kadencji:

Prezes: Andrzej Karbowy

Wiceprezes: Mirosław Ignaszak

Członkowie Zarządu: Danuta Lebioda, Władysław Bieniek, Jerzy Kopaszewski

Delegat do Krajowej Rady Izb Rolniczych: Waclaw Klukowski

Komisja Rewizyjna

1. Krystyna Balcerzak

2. Paweł Gerus

3. Dariusz Ruszczycki

4. Anna Rydzkowska

5. Michał Szczegieliński

Komisja Budżetowa

1. Krystyna Grega

2. Piotr Ignasiak

3. Konrad Klonowski

4. Wojciech Malec

5. Adam Stańczyk

Komisja ds. Rodzin z Obszarów Wiejskich:

1. Krystyna Balcerzak

2. Stanisław Baliński

3. Krystyna Grega

4. Konrad Klonowski

5. Anna Rydzkowska

WYBORY ZIR – RADY POWIATOWE

RP BIAŁOGARD • Przewodnicząca: Anna Rydzkowska,
Delegat: Paweł Gerus

RP DRAWSKO • Przewodniczący: Stanisław Baliński,
Delegat: Wojciech Malec

RP GRYFICE • Przewodniczący: Rafał Wandachowicz,
Delegat: Dariusz Mikulski

RP KAMIEŃ POMORSKI • Przewodniczący: Andrzej Caban,
Delegat: Waclaw Gojlik

RP CHOSZCZNO • Przewodniczący: Andrzej Karbowy,
Delegat: Stanisław Barna

RP GOLENIÓW • Przewodniczący: Piotr Kamiński,
Delegat: Andrzej Szmuc

RP GRYFINO • Przewodniczący: Dariusz Ruszczycki,
Delegat: Konrad Klonowski

RP KOŁOBRZEG • Przewodnicząca: Krystyna Grega,
Delegat: Michał Szczegieliński

RP KOSZALIN • Przewodnicząca: Danuta Lebioda,
Delegat: Krzysztof Beca

RP ŁOBEZ • Przewodniczący: Tomasz Mikołajewski,
Delegat: Władysław Kamola

RP MYŚLIBÓRZ • Przewodnicząca: Krystyna Balcerzak,
Delegat: Jerzy Kopaszewski

RP POLICE • Przewodniczący: Marek Szczepankiewicz,
Delegat: Piotr Ignasiak

RP PYRZYCE • Przewodniczący: Waław Klukowski,
Delegat: Marian Świdorski

RP SŁAWNO • Przewodniczący: Piotr Jędrzejewski,
Delegat: Kazimierz Ordon

RP STARGARD • Przewodniczący: Tomasz Sikorski,
Delegat: Fryderyk Niemczynowicz

RP SZCZECINEK • Przewodniczący: Jerzy Mariak,
Delegat: Emil Mieczaj

RP ŚWIDWIN • Przewodniczący: Władysław Bieniek,
Delegat: Grzegorz Jakowicz

RP WAŁCZ • Przewodniczący: Mirosław Ignaszak, Delegat:
Adam Stańczyk

Posiedzenie Zarządu ZIR

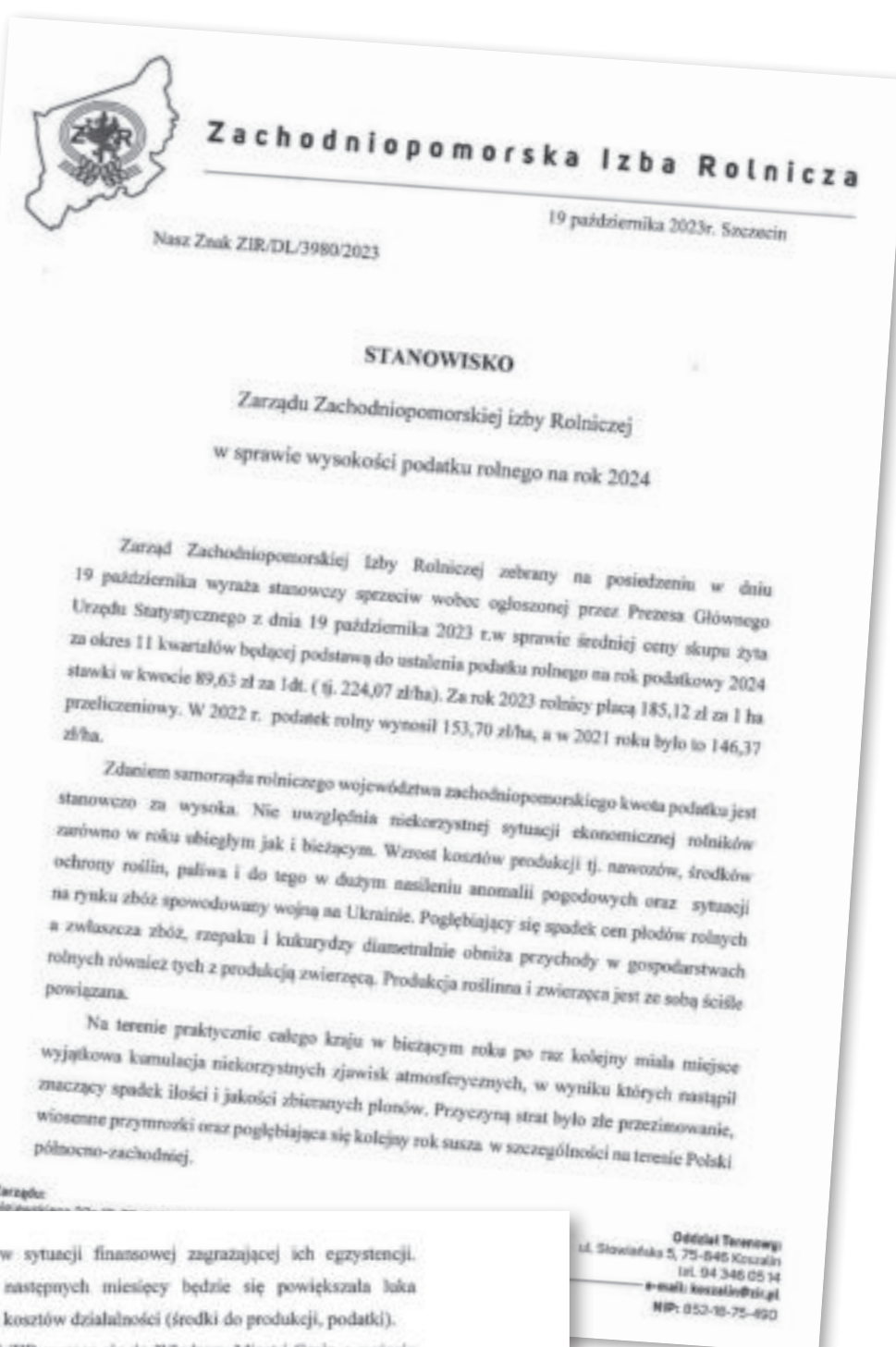
W dniu 19 października 2023 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej. Przez wzgląd na to, że jest to ostatnie posiedzenie Zarządu VI kadencji, jednym z głównych tematów było podsumowanie spraw związanych z wyborami do Izby Rolniczych, które odbyły się 24 września 2023 roku.

W następnej części posiedzenia Zarząd zwrócił uwagę na kolejny już problem z aplikacją suszową, która znowu nie działa poprawnie. Największy niepokój wśród rolników budzi fakt, że nie można wniosku o szacowanie strat suszowych w ogóle wysłać. Dlatego też Zarząd Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej poprzez skierowanie pisma do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zasygnalizował powyższy problem dodatkowo zgłaszając również to, że pojawia się blokada w przypadku próby zapisania upraw na ugorze innych niż zboże, nawet w przypadku gdy rolnik nie chce „szacować” tej działki. Zarząd ZIR zaapelował o jak najszybsze podjęcie działań w tej sprawie, ze względu na to, iż czas składania wniosków upływa z dniem 30 października br.

Następnie Zarząd ZIR podjął stanowisko w sprawie wysokości podatku rolnego na rok 2024 r. podkreślając, że kwota podatku jest stanowczo za wysoka oraz zapoznał się z fi-

nansami Izby oraz saldem na koniec kadencji, a także z bieżącą korespondencją jaka wpłynęła do biura ZIR.

Na zakończenie posiedzenia, w podziękowaniu za współpracę, zaangażowanie i wzorową postawę w całej VI kadencji Zarząd otrzymał upominki.

Obecnie są już gospodarstwa w sytuacji finansowej zagrażającej ich egzystencji. Obawiać się należy, że w trakcie następnych miesięcy będzie się powiększała luka płynnościowa z powodu zwiększonych kosztów działalności (średki do produkcji, podatki).
Podsumowując powyższe Zarząd ZIR zwraca się do Władzy Miast i Gmin o wzięcie pod uwagę ciężkiej sytuacji rolników w momencie uchwalania stawki ceny skupu 1q żyta służącej za podstawę do ustalenia podatku rolnego

Z poważaniem

PRZESZKARZĄD
Andrzej Edmondy

INFORMACJE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH

Termin siewu międzyplonów ozimych i ich mulczowania

W odpowiedzi na wystąpienie Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych z 18 września 2023 r. dotyczące zmiany terminów siewu międzyplonów ozimych oraz ich mulczowania, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawiło pismem z dn. 9 października 2023 r. poniższe informacje.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ekoschematów (1), w przypadku praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe, wymogi odnoszące się do międzyplonów ozimych obejmują m. in. dokonanie ich siewu w terminie do dnia 1 października. Termin ten został wskazany w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027). Dlatego też jego zmiana wymagałaby zarówno zgody Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027, jak i uzyskania akceptacji Komisji Europejskiej. W przypadku uzyskania zgody Komisji, w dalszej kolejności należałoby zmienić przepisy krajowe regulujące zasady przyznawania płatności w ramach ekoschematów. Są to procesy złożone i długotrwałe.

Niezależnie od powyższego warto jednak zauważyć, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ekoschematów (1), rolnik ma możliwość wysiania międzyplonu po dniu 1 października – w takim przypadku przepisy przewidują zmniejszenie płatności w części dotyczącej danej praktyki. W przypadku międzyplonu ozimego przewidziano zmniejszenia płatności m.in. za siew po dniu 1 października, ale nie później niż do dnia 15 października, oraz za siew po dniu 15 października. Kary te wynoszą odpowiednio 30% oraz 70% kwoty stanowiącej iloczyn płatności w ramach tej praktyki oraz procentowego stosunku powierzchni uchybienia do powierzchni, na której powinny być przestrzegane wymogi tej praktyki.

Należy również mieć na względzie, że rolnik może zgłosić do ARiMR zaistnienie tzw. siły wyższej. Rolnik

powiadamia agencję płatniczą o zaistnieniu takich okoliczności i składa dowody potwierdzające ich wystąpienie. W przypadku potwierdzenia przez agencję płatniczą wystąpienia siły wyższej (każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie) nie stosuje się kar administracyjnych. Co do zasady ustalenie, czy dana sytuacja jest siłą wyższą czy nie, zależy od tego w jakich konkretnych okolicznościach doszło do danego zdarzenia, a więc czy w tych okolicznościach to zdarzenie było nadzwyczajne i nieprzewidywalne, i których następstw nie można było uniknąć mimo zachowania należytej staranności. Sprawdzenia warunków kwalifikowalności do danego wsparcia każdorazowo dokonuje organ prowadzący postępowanie o przyznanie płatności w toku tego postępowania. Zgodnie z art. 65 ustawy (2), w sprawach dotyczących płatności bezpośrednich właściwy jest kierownik biura powiatowego ARiMR właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika.

Ponadto, warto zwrócić uwagę, że zgodnie z informacjami pozyskanymi z Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej, prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, w okresie raportowania od 21 lipca do 20 września 2023 r. susza rolnicza występowała jedynie na terenie części województw w części monitorowanych upraw. Również zgodnie z informacjami pozyskanymi z ośrodków doradztwa rolniczego, większość rolników już posiadała międzyplony ozime w wymaganym terminie.

Odnosząc się z kolei do kwestii mulczowania międzyplonów ozimych należy zauważyć, że międzyplony w omawianej praktyce mają za zadanie w szczególności pokryć glebę roślinnością, zwłaszcza w okresach nawałnic, w których gleby są narażone na erozję, dzięki czemu ograniczają wymywanie składników nawozowych do wód. Skuteczność tych funkcji jest pro-

porcjonalna do wytworzenia przez rośliny odpowiednio dużej biomasy; dlatego w przepisach określono wymóg wysiewu międzyplonu w terminie do dnia 1 października oraz termin, po którym możliwe jest jego zmulczowanie. Wprowadzenie do przepisów terminu 15 listopada, po którym dopuszczone jest mulczowanie, było efektem konsultacji projektu PS WPR 2023-2027. Jest to również zgodne z opinią IUNG, określającą, że mulczowanie w okresie jesiennym jest dopuszczalne, ale jednocześnie odpowiednio duża biomasa wytworzonego poplonu powinna gwarantować spełnienie funkcji prośrodowiskowej (kumulacja składników pokarmowych, ograniczenie wymywania biogenów), a mulcz należy pozostawić na okres jesienno-zimowy. Określenie tej daty miało na celu wskazanie jednego terminu dla wszystkich rolników. Uzależnienie terminu mulczowania międzyplonu od terminu jego wysiewu spowodowałoby konieczność składania przez rolników dodatkowych oświadczeń do ARiMR oraz prowadzenia przez ARiMR dodatkowego monitoringu.

Analogicznie jak w przypadku opóźnionego siewu międzyplonu, także za zmulczowanie międzyplonu przed dniem 15 listopada przewidziane są kary. W tym przypadku wynoszą one 10% kwoty stanowiącej iloczyn płatności w ramach tej praktyki oraz procentowego stosunku powierzchni uchybienia do powierzchni, na której powinny być przestrzegane wymogi tej praktyki. Niemniej jednak resort rolnictwa zapewnia, że wniosek o dopuszczenie mulczowania międzyplonu po 60 dniach od siewu zostanie poddany analizie.

Ponadto, termin mulczowania międzyplonów ozimych, analogicznie jak termin ich wysiewu, został określony w PS WPR 2023-2027. Zatem w tym przypadku również ma zastosowanie procedura opisana w pierwszej części pisma.

Oдноśnie przywrócenia terminu załączników i poprawek do wsparcia do silosów

W odpowiedzi na pismo KRIR w sprawie przywrócenia terminów na uzupełnienie dokumentacji aplikacyjnej w zakresie poprawek lub załączników w ramach wsparcia realizowanego na podstawie przepisów rozporządzenia MRiRW z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania wsparcia w zakresie infrastruktury magazynowania służącej zwiększaniu odporności gospodarstw rolnych na kryzysy w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. poz. 820), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pismem z dnia 09 października 2023 r., informuje co następuje:

Pragnę podkreślić, iż między innymi na prośbę KRIR, wprowadzono już uproszczenia i działania naprawcze dla wnioskodawców dot. zmiany zapisów Regulaminu wyboru przedsięwzięć. Tym samym umożliwiono ponowne przekazanie wnioskodawcy przez Agencję Re-

strukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pisma o decyzji przyznającej wsparcie – w przypadku braku potwierdzenia odczytania go w wymaganym terminie. Zmiana ta dotyczyła etapu zawarcia umowy dla wniosków pozytywnie zweryfikowanych przez ARiMR.

Natomiast obecny wniosek KRIR o zmianę zapisów Regulaminu wyboru przedsięwzięć dotyczy etapu oceny ARiMR już po odrzuceniu wniosków. Należy wskazać, iż dotychczas tego typu fundamentalne zmiany systemu oceny, które powodowałyby możliwość wzruszenia wniosków już odrzuczonych przez ARiMR, nie były praktykowane. Wprowadzenie takich zmian do Regulaminu dotyczących sposobu weryfikacji kryteriów na obecnym etapie zaawansowania oceny wszystkich wniosków w ARiMR, nie jest możliwe, gdyż mogłoby powodować nierówne traktowanie wnioskodawców w procesie oceny wniosków.

Wniosek do KE o derogacje norm GAEC na 2024 r.

Prezes KRIR Wiktor Szmulewicz pismem z dnia 11 października 2023 r. zwrócił się do Przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen w sprawie podjęcia kroków prawnych mających na celu umożliwienie skorzystania z derogacji norm GAEC 6, 7, i 8.

Zjawiska klimatyczne w wielu państwach członkowskich dotkniętych poważnymi suszami i powodzią doprowadzą do znacznego obniżenia produkcji i jakości plonów. Przewidywana produkcja zbóż wynosząca 256 milionów ton jest prawdopodobnie najgorszym wynikiem od 2007 roku i o 10% niższym niż średnia z ostatnich pięciu lat, co budzi duże zaniepokojenie. Wielu rolników nie będzie w stanie pokryć kosztów produkcji, a obecna sy-

tuacja na rynku prawdopodobnie mocno wpłynie na rok 2024.

Z drugiej strony, wojna na Ukrainie przedłuża się, a zamknięcie Morza Czarnego przez Rosję prowadzi do zmniejszenia dostępności produktów rolnych. Ta sytuacja jest szczególnie szkodliwa dla eksportu z UE oraz dla krajów rozwijających się, które są głównymi oprócz Ukrainy poszkodowanymi tej sytuacji geopolitycznej.

W związku z powyższym zwracam się o umożliwienie skorzystania z tymczasowego odstępstwa od stosowania norm GAEC 6, GAEC 7 i GAEC 8. Obowiązek wypełnienia tych norm wiąże się z koniecznością wyłączenia gruntów z produkcji czy też przeprowadzenia wielu zabiegów agrotechnicznych,

które w obliczu zmiennego i nieprzewidywalnego przebiegu pogody, szczególnie długotrwałej suszy, bardziej szkodzą niż przyczyniają się do poprawy warunków klimatyczno-środowiskowych w Europie.

Ponadto, wiele rolników z państw członkowskich prosi o przedłużenie obowiązujących derogacji dotyczących niektórych GAEC w celu zapewnienia dochodowości ich gospodarstw oraz zwiększenia produkcji w UE.

Dlatego niezwykle ważne, aby przyjąć wnioski państw członkowskich poprzez opracowanie niezbędnych przepisów legislacyjnych umożliwiających wprowadzenie takich derogacji GAEC 6, 7 i 8 na rok 2023.

Wybory Prezydencji Komisji Kobiet Copa-Cogeca

10 października 2023 r. w Brukseli odbyły się wybory Prezydencji Komisji Kobiet Copa-Cogeca. Przez akklamację na stanowisko przewodniczącej została wybrana Francesca Gironi. Natomiast na stanowiska pierwszej i drugiej wice-przewodniczącej zostały wybrane kolejno Hanna Chodkowska z Kra-

jowej Rady Izb Rolniczych i Helma Vermue. Członkiniami biura na najbliższą dwuletnią kadencję będą kolejno Panie Jerónimia Bonafé Ramis i Vikoria Östlun. Hanna Chodkowska z KRIR została ponownie wybrana na stanowisko wiceprzewodniczącej.

MI w sprawie nasadzeń drzew w pasach drogowych sąsiadujących z działkami użytkowanymi rolniczo

W odpowiedzi na wniosek KRIR w sprawie nasadzeń drzew w pasach drogowych sąsiadujących z działkami użytkowanymi rolniczo, Ministerstwo Infrastruktury, pismem z dnia 11 października 2023 r., informuje co następuje:

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 645 z późn. zm.) do zadań zarządcy drogi należy m.in. utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie i usuwanie drzew oraz krzewów. Zgodnie z definicją zieleni przydrożnej zawartej w ww. ustawie o drogach publicznych jest to roślinność umieszczona w pasie drogowym mająca na celu w szczególności ochronę użytkowników drogi przed oślepieniem przez pojazdy nadjeżdżające z kierunku przeciwnego, ochronę drogi przed zawiewaniem i zaśniewaniem, ochronę przyległego terenu przed nadmiernym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby. W myśl art. 39 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy zabrania się dokonywania w pasie drogowym czynności, które mogłyby powodować niszczenie lub uszkodzenie drogi i jej urządzeń albo zmniejszenie jej trwałości oraz zagrażać bezpieczeństwu ruchu drogowego, w szczególności usuwania, niszczenia i uszkodzania zadrzewień przydrożnych.

W myśl § 72 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20 lipca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz.U. z 2022, poz. 1518) roślinność w pasie drogowym projektuje się w taki sposób, aby zapewnić funkcjonalność drogi, bezpieczeństwo ruchu i właściwe warunki do jej wegetacji oraz uwzględnić wpływ jej rozrostu w ciągu całego cyklu wegetacyjnego na drogę. Gatunki roślin powinny być dostosowane do miejscowych warunków klimatycznych i cech podłoża gruntowego. Należy mieć na uwadze również konieczność zachowania skrajni drogi, w szczególności skrajni jezdni, która została określona w § 79 ust. 1 ww. rozporządzenia tj. szerokość skrajni jezdni jest równa sumie szerokości części drogi wchodzących w jej skład oraz szerokości obustronnych pasów bezpieczeństwa wynoszących 0,50 m. Jeżeli pochylenie poprzeczne

części drogi jest większe niż 2,5%, szerokość skrajni jezdni poszerza się po stronie niżej położonej krawędzi jezdni odpowiednio do wartości tego pochylenia. Z kolei wysokość skrajni została określona w § 80 ust. 1 i jest ona uzależniona od klasy drogi. Powyżej określona przestrzeń powinna być wolna od przeszkód m.in. w przestrzeni tej nie powinna być nasadzana roślinność. Z kolei, jeśli roślinność jest nasadzana w ramach utrzymania drogi, decyzję o nasadzeniach i lokalizacji drzew podejmuje zarządca drogi, mając na uwadze konieczność utrzymania odpowiedniego stanu technicznego drogi, a w rezultacie jej funkcjonalności oraz odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa ruchu.

Zgodnie z § 113 ust. 2 pkt 2, zarządca drogi utrzymuje roślinność w pasie drogowym w sposób, który umożliwia jej prawidłową wegetację oraz unieumożliwia jej negatywny wpływ na drogę w trakcie rozrostu, a w szczególności ingerencję w skrajnię lub ograniczanie widoczności.

Należy pamiętać, iż większość dróg i również drzew była budowana i sadzona kilkadziesiąt lat temu. Natężenie ruchu było mniejsze, drogi miały inne parametry techniczne i do tych warunków były dostosowane nasadzenia drzew. Obecnie natomiast zarządcy dróg nie sadzą już drzew w poboczu drogi publicznej. Drzewa, które tam rosną nadal to właśnie te posadzone kilkadziesiąt lat wcześniej. W zwią-

ku z ich rozrostem często znajdują się w skrajni drogi publicznej.

Kwestie wycinki drzew regulowane są obszernie w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023, poz.1336). Zgodnie z art. 83a tejże ustawy zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków. Zezwolenie na usunięcie drzewa w pasie drogowym drogi publicznej, z wyłączeniem obcych gatunków topoli, wydaje się po uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Wyłączenie z obowiązku uzyskiwania zezwolenia na wycinkę drzew dotyczy natomiast m.in.

- a) prowadzenia akcji ratowniczej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne właściwe służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia;
- b) drzew lub krzewów stanowiących złomy lub wywroty usuwanych przez:

– jednostki ochrony przeciwpożarowej, jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, właścicieli urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego, zarządców dróg, zarządców infrastruktury kolejowej, gminne lub powiatowe jednostki oczyszczania lub

inne podmioty działające w tym zakresie na zlecenie gminy lub powiatu,

– inne podmioty lub osoby, po przeprowadzeniu oględzin przez organ właściwy do wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu, potwierdzających, że drzewa lub krzewy stanowią złom lub wywrot (art. 83f ust. 1 pkt 13-14 ustawy o ochronie przyrody).

Należy zauważyć, iż w świetle prawa cywilnego drzewa od chwili zasadzenia są uznawane za części składowe gruntu, z tego też względu są własnością właściciela tego gruntu, mając na uwadze art. 143 Kodeksu cywilnego mówiący, iż w granicach określonych przez społeczno-gospodarcze przeznaczenie gruntu własność gruntu rozciąga się na przestrzeń nad i pod jego powierzchnią. Własność natomiast podlega bardzo silnej ochronie prawnej, co znajduje wyraz nie tylko w prze-

pisach Kodeksu cywilnego, ale także Konstytucji RP. Oznacza to, że właścicielowi drzew przysługuje prawo do decydowania o ich ewentualnym usunięciu. I to on zwraca się do odpowiedniego organu o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa. Prawo własności podlega jednak ograniczeniom, o ile wynika to z przepisów ustawowych. Za taki wyjątek uznać można art. 150 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym, właściciel gruntu może obciąć i zachować dla siebie korzenie przechodzące z sąsiedniego gruntu. To samo dotyczy gałęzi zwieszających się z sąsiedniego gruntu; jednakże w wypadku takim właściciel powinien uprzednio wyznaczyć sąsiadowi odpowiedni termin do ich usunięcia. Należy zatem stwierdzić, że drzewa należałoby sadzić w takiej odległości od granicy aby gałęzie zwiślały nad gruntem właściciela do któ-

rego należą drzewa. Ewentualnie rozstrzygnięcia w tym zakresie rozstrzygane są tylko w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym.

Reasumując, aktualne przepisy dotyczące nasadzeń drzew są w ocenie Ministerstwa Infrastruktury wystarczające. Obowiązki zarządcy w tym zakresie są również precyzyjnie określone, dlatego też wszelkie wystąpienia rolników powinny być kierowane bezpośrednio do właściwych zarządców dróg, którymi są dla: dróg krajowych – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, dróg wojewódzkich – zarząd województwa, dla dróg powiatowych – zarząd powiatu, dla dróg gminnych – wójt (burmistrz, prezydent miasta), wszystkich dróg publicznych w granicach miast na prawach powiatu, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.

Brakuje nawozów wieloskładnikowych dla małych gospodarstw – odpowiedź MRiRW

W odpowiedzi na wystąpienie Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych z 27 września 2023 r. w związku z informacjami napływającymi od rolników o brakach nawozów wieloskładnikowych na rynku Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawiło pismem z 23 października 2023 r. następujące informacje.

Z danych opracowanych przez Centrum Doradztwa Rolniczego wynika, że stan zaopatrzenia w nawozy wieloskładnikowe był średni (tj. nawozy są w terminach, gdy będą potrzebne, może ich nie być na składzie, czasami występują problemy z kupnem).

W opinii IERiGŻ PIB obserwowany w ostatnich tygodniach problem dostępności nawozów wieloskładnikowych na rynku ma związek z:

– niższym poziomem krajowej produkcji i importu nawozów wieloskładnikowych w 2022 r. oraz w I połowie 2023 r.;

– wyraźnym wzrostem cen nawozów mineralnych, w tym wieloskładnikowych obserwowanym w latach 2021-2022 do rekordowych poziomów w historii notowań (we wrześniu 2022 r.) oraz trudnym do przewidzenia kierunkiem zmian ich cen, przez co dystrybutorzy bardziej ostrożnie (w mniejszym stopniu) zaopatrywali się w nadal drogie nawozy w bieżącym roku;

– ożywieniem eksportu nawozów wieloskładnikowych w czerwcu oraz w lipcu br. m/m (na dzień dzisiejszy brak danych za m-c sierpień i wrzesień br.).

Zauważalnie mniejszy w porównaniu z latami poprzednimi popyt na nawozy mineralne obserwowany mniej więcej od końca 2021 r. spowodował, że zarówno krajowa produkcja nawozów wieloskładnikowych jak również ich import już od początku 2022 r. zaczęły się stopniowo zmniejszać. Niemniej jednak zauważalny spadek zarówno produkcji, jak i importu na-

wozów wieloskładnikowych w relacji rocznej odnotowano w szczególności w I półroczu 2023 r.

Z danych GUS wynika, że produkcja nawozów wieloskładnikowych zmalała z 1,73 mln ton (w masie nawozu) w 2021 r. do 1,40 mln ton w 2022 r. (o 23,2%). Brak jest danych GUS dotyczących produkcji nawozów wieloskładnikowych za poszczególne miesiące 2023 r., jednak z danych GUS dotyczących produkcji czystego składnika w nawozach mineralnych – fosforu i potasu oszacować można, że produkcja nawozów wieloskładni-

kowych w I półroczu 2023 r. mogła być o około 45% mniejsza niż rok wcześniej oraz o niemal 60% mniejsza w porównaniu z I półroczem 2021 r.

Z danych Ministerstwa Finansów wynika, że import nawozów wieloskładnikowych tj. towarów oznaczonych w Taryfie Celnej kodem CN 3105 wyniósł w 2022 r. 726 tys. ton w masie nawozu, o 32,9% mniej niż rok wcześniej. Z kolei w I półroczu 2023 r. import wyniósł zaledwie 187 tys. ton – o 51,7% mniej niż rok wcześniej oraz o 66,7% mniej niż w I połowie 2021 r.

Eksport nawozów wieloskładnikowych również wykazywał tendencję spadkową, co miało wpływ na krajową produkcję nawozów. Jednak w czerwcu oraz w lipcu br. odnotowano wzrost eksportu m/m. Co więcej wolumen eksportu nawozów w lipcu br. był większy niż rok wcześniej.

Spadek krajowej produkcji jak również mniejszy wolumen importu nawozów wieloskładnikowych wpłynęły na zauważalnie mniejszą podaż tych nawozów dla polskiego rolnictwa. Podaż tych nawozów w punktach sprzedaży okazała się niewystarczająca w odniesieniu do popytu, który sezonowo wzrósł w ostatnich tygodniach (nadal był jednak mniejszy niż w latach poprzednich).

Z drugiej strony na sytuację tą wpływ miały również wysokie ceny nawozów wieloskładnikowych oraz trudne do przewidzenia kierunki ich zmian, przez co wielu dystrybutorów z dużą ostrożnością podchodziło do zakupów nawozów od producentów. W rezultacie kupowali oni od producentów zazwyczaj mniejsze partie nawozów, przez co poziom zapasów magazynowych był również zauważalnie niższy.

Większa ostrożność przy zaopatrywaniu się w nawozy wieloskładnikowe przez dystrybutorów w br. (które nadal były i są relatywnie bardzo drogie) wynikała z tego, że część z nich kupowała np. nawozy azotowe w II półroczu 2022 r. po rekordowo wysokich cenach, po czym była zmuszona w kolejnych miesiącach sprzedawać nawozy ze stratą, gdyż ceny nawozów azotowych na rynku zauważalnie spadły (zwłaszcza w porównaniu z rekordowym ich poziomem we wrześniu 2022 r.).

Należy oczekiwać, że w kolejnych tygodniach dostępność nawozów wieloskładnikowych w punktach sprzedaży zwiększy się. Wskazywać mogą na to dane GUS o krajowej produkcji nawozów za ostatnie miesiące. W lipcu oraz w sierpniu br. krajowa produkcja fosforu i potasu w czystym składniku była wprawdzie nadal mniejsza niż rok wcześniej, ale odnotowano jej wzrost m/m. Wzrost produkcji nawozów wieloskładnikowych w ostatnich miesiącach potwierdzają wyniki dotyczące szacunkowych wolumenów produkcji mineralnych w Polsce. Według materiałów informacyjnych Grupy Azoty w czerwcu br. szacunkowy wolumen produkcji nawozów wieloskładnikowych wyniósł 36 tys. ton, w lipcu – 47 tys. ton, w sierpniu – 54 tys. ton, a we wrześniu 64 tys. ton.

Wzrost dostępności nawozów wieloskładnikowych będzie również prawdopodobnie wynikał ze zwiększonego importu. Już w czerwcu oraz w lipcu br. odnotowano wzrost wolumenu importu nawozów mineralnych.

nie w uprawach rolnych, sadowniczych, warzywniczych, na łąkach, pastwiskach, również w produkcji roślin ozdobnych.

Zważywszy, że w ocenie substancji czynnej glifosatu ogłoszonej w dniu 26 lipca 2023 r. przez EFSA nie zidentyfikowano żadnych krytycznych obszarów budzących obawy samorząd rolniczy wystąpił o wzięcie pod uwagę interesów rolniczych i podejmowanie działania zmierzającego do odnowienia zatwierdzenia glifosatu jako substancji czynnej do stosowania w rolnictwie w terminie przed 15 grudnia 2023 r..

źródło: www.krir.pl

INFORMACJE AGENCJI RESTRUKTURYZACJI i MODERNIZACJI ROLNICTWA

KPO: Dofinansowanie wymiany dachów z azbestu – 15 grudnia rozpocznie się kolejny nabór

Zainteresowani wsparciem na wymianę w gospodarstwach rolnych pokryć dachowych wykonanych z materiałów zawierających azbest z dofinansowaniem będą się mogli ubiegać o środki na inwestycje od 15 grudnia 2023 r. do 12 stycznia 2024 r. Fundusze na ten cel pochodzą z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Pomoc przeznaczona jest dla osób fizycznych podlegających ubezpieczeniu

społecznemu rolników z mocy ustawy jak rolnik lub którym co najmniej w roku poprzedzającym złożenie wniosku o to wsparcie przyznano płatności bezpośrednio. Istotne jest, by ubiegający się o taką pomoc miał nadany numer identyfikacyjny producenta rolnego i był właścicielem lub współwłaścicielem budynku, na którym będzie wymieniane pokrycie dachu. Wsparcie można otrzymać na wymianę 500 m² dachu, stawka pomocy

wynosi 40 zł/ m². Na realizację przedsięwzięcia może być przyznana i wypłacana zaliczka w wysokości 50 proc. wartości wsparcia. Aby móc ją otrzymać trzeba wypełniając wniosek o przyznanie pomocy, wystąpić o zaliczkę.

O to dofinansowanie z KPOiZO będzie się można starać wyłącznie drogą internetową, za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR, od 15 grudnia 2023 r. do 12 stycznia 2024 r.

Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych – nabór

Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa poinformował o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w terminie od dnia 25 października 2023 r. do dnia 24 listopada 2023 r.

Warunki i tryb przyznawania pomocy, w tym szczegółowe informacje o prawach i obowiązkach beneficjentów, określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1152 i 2145, z 2022 r. poz. 2664 oraz z 2023 r.

poz. 485) zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”.

Pomoc przyznaje się rolnikowi, o którym mowa w art. 17 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.Ur. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), jeżeli m.in.:

1) jest posiadaczem gospodarstwa w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), położonego na terytorium Rze-

czypospolitej Polskiej, zwanego dalej „gospodarstwem”;

2) w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, zwanych dalej „zwierzętami gospodarskimi”, z wyłączeniem chowu lub hodowli drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chowu lub hodowli świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

Pomoc przyznaje się na operację polegającą na realizacji inwestycji, związanej z produkcją zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich, która zapewni m.in.:

a) dostosowanie gospodarstwa do wymagań określonych w „Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” przyjętym na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1478), zwanym dalej „programem działań”, dotyczących warunków przechowywania: – nawozów naturalnych wyprodukowanych w gospodarstwie lub

Co dalej z glifosatem – potrzebne szybkie działanie

Zarząd Krajowej Rady Izby Rolniczych wystąpił 17 października 2023 r. do do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Roberta Telusa, Komisarza ds. Rolnictwa UE Janusza Wojciechowskiego oraz Sekretarza Generalnego COPA-COGECA Pekki Pesonena o dalsze działania w celu odnowienia przez KE zatwierdzenia glifosatu jako substancji czynnej do stosowania w rolnictwie.

Na posiedzeniu SCOPAF w dniu 13 października 2023 r., podczas dyskusji na temat odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej glifosatu nie użytkano większości kwalifikowanej i nie podjęto decyzji w tej sprawie. Zdaniem

samorządu rolniczego ze względu na zachowanie zarówno bezpieczeństwa żywnościowego Europy, jak i konkurencyjności gospodarstw europejskich, konieczne jest przedłużenie pozwolenia na stosowanie środków ochrony roślin zawierających glifosat.

Obecne zatwierdzenie wygasa 15 grudnia 2023 r., co oznacza, że rolnicy zostaną pozbawieni głównego narzędzia kontroli zachwaszczenia upraw. Aktualnie w rejestrze środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu w Polsce znajduje się 95 środków ochrony roślin zawierających tę substancję czynną. Glifosat ma bardzo szerokie zastosowa-

– kiszonek, przy czym ten rodzaj pomocy przysługuje wyłącznie młodemu rolnikowi na zasadach określonych przepisami rozporządzenia wykonawczego, lub

b) doposażenie gospodarstwa w urządzenia do aplikowania nawozów naturalnych, przy czym pomoc na operację obejmującą taką inwestycję przysznaje się w sytuacji, gdy w gospodarstwie są spełnione wymagania określone w programie działań dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych płynnych, albo w przypadku, gdy operacja ta obejmuje również realizację inwestycji, która zapewni dostosowanie gospodarstwa do wymagań określonych w programie działań, dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych płynnych wyprodukowanych w gospodarstwie.

Pomoc przysznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 wynosi maksymalnie 150 tys. zł na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo.

Formularz wniosku o przyznanie pomocy oraz formularze niektórych załączników do wniosku wraz z Instrukcją wypełniania są udostępnione na stronie internetowej ARiMR www.gov.pl/web/arimr.

Wniosek o przyznanie pomocy należy wypełnić zgodnie z Instrukcją jego wypełniania. Wniosek składa się osobiście lub przez upoważnioną osobę:

– w Oddziale Regionalnym ARiMR właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, lub – za pośrednictwem Biura Powiatowego ARiMR, znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej Oddziału Regionalnego właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji,

– albo przesyłką rejestrowaną, nadaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.

Wniosek o przyznanie pomocy wraz z załączoną do wniosku dokumentacją może być złożony również w formie dokumentu elektronicznego na elektroniczną skrzynkę podawczą w rozumieniu art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2023 r. poz. 57, 1123, 1234 i 1703), zgodnie z trybem określonym w art. 42b ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727 oraz z 2023 r. poz. 412), który przewiduje możliwość złożenia do Agencji wniosku o przyznanie pomocy oraz innych dokumentów w postaci elektronicznej na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia

18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 285) na zasadach określonych w przepisach przejściowych, tj. art. 147 ust. 2 i 3 oraz art. 155 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych.

Zgodnie z art. 147 ust. 2 i 3 oraz art. 155 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, doręczenie korespondencji na elektroniczną skrzynkę podawczą ePUAP, jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem na elektroniczny adres do doręczeń do czasu zaistnienia obowiązku stosowania przez Agencję ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych.

W ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący danego gospodarstwa. W przypadku złożenia w ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy więcej niż jednego wniosku o przyznanie pomocy dotyczącego danego gospodarstwa, ARiMR rozpatruje wyłącznie wniosek, który wpłynął jako pierwszy.

Na operacje objęte pozostałymi wnioskami Agencja nie przyznaje pomocy.

Pomoc przysługuje według kolejności ustalonej przez ARiMR przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie kryteriów wyboru operacji określonych w przepisach § 13 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium, nie przyznaje się punktów za to kryterium.

Prezes ARiMR, nie później niż w terminie 50 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez ARiMR, informację o kolejności przysługiwania pomocy.

Informacje na temat typu operacji „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” PROW 2014–2020 udzielane są w Oddziałach Regionalnych ARiMR (adresy znajdują się na stronie www.gov.pl/web/arimr i pod numerem bezpłatnej infolinii 800 38 00 84 oraz 22 595 06 11).

Źródło: www.gov.pl

INFORMACJE MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Terminy stosowania nawozów jesienią

W związku z zapytaniami dotyczącymi terminów jesienno-stosowania nawozów przypominamy, że w wyjątkowych sytuacjach możliwe jest późniejsze, niż przewidziane w rozporządzeniu okresy nawożenia, stosowanie nawozów zawierających w składzie azot na gruntach ornych.

TERMINY STOSOWANIA NAWOZÓW

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie tzw. programu azotanowego graniczne terminy stosowania nawozów są następujące:

- nawozów naturalnych stałych (rozumianych jako: obornik – mieszanina kału i moczu zwierząt wraz ze ściółką, w szczególności słomą, trocinami lub korą oraz pomiot ptasi – odchody drobiu z beźściółowego systemu utrzymywania zwierząt gospodarskich) na gruntach ornych: 31 października, a na trwałych użytkach zielonych, uprawach wieloletnich oraz uprawach trwałych – 30 listopada;
- nawozów azotowych mineralnych i nawozów naturalnych płynnych (rozumianych jako: gnojowica – mieszanina kału i moczu zwierząt z domieszką wody oraz gnojówka – odciek z obornika (przefermentowany mocz zwierząt), na gruntach ornych to 20 października (dla niektórych gmin to 15 października albo 25 października), a na trwałych użytkach

zielonych, uprawach wieloletnich oraz uprawach trwałych to 31 października.

WYDŁUŻENIE TERMINÓW STOSOWANIA NAWOZÓW ZAWIERAJĄCYCH AZOT

W wyjątkowych sytuacjach możliwe jest stosowanie nawozów zawierających w składzie azot na gruntach ornych w terminie późniejszym. Nie dotyczy to jednak nawożenia upraw pod osłonami oraz upraw kontenerowych.

Elastyczne podejście do jesienno-stosowania nawozów naturalnych jest możliwe w następujących, wyjątkowych sytuacjach:

- niekorzystnych warunków pogodowych – np. nadmiernego uwilgotnienia gleby, wystąpienia suszy – w tych sytuacjach graniczny termin stosowania nawozów to 30 listopada; przepisy programu azotanowego nie wymagają specjalnego dokumentowania takich przypadków; rolnik sam określa warunki pogodowe i potrzebę stosowania nawozów w terminie późniejszym niż 31 października;
- zakładania uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach – dla tych sytuacji termin stosowania nawozów to koniec jesieni.

W przypadku stosowania nawozów pod zakładanie uprawy jesienią po

późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach:

- Dopuszczalna dawka azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć dawki 30 kg N/ha.
- Należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.

OCENA WARUNKÓW POGODOWYCH

Niekorzystne warunki pogodowe najczęściej występują lokalnie, dlatego producent rolny powinien samodzielnie ocenić, uwzględniając panujące warunki pogodowe, możliwość dokonania jesienno-stosowania nawożenia.

Należy jednak pamiętać o tym, że nawożenie w takich sytuacjach nie może być wykonywane później niż do końca listopada. Nie można również nawozić w przypadku, kiedy gleba jest zamrznięta, zalana wodą, nasyciona wodą lub przykryta śniegiem.

Podstawa prawna

Rozdział 1.3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu (Dz.U. 2023 poz. 244).

INFORMACJE KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Od 5 października nowa stawka odsetek za zwłokę

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego informuje, że zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia

10 października 2023 r., od dnia 5 października 2023 r., obowiązuje nowa stawka odsetek za zwłokę w wysokości

14,50% kwoty zaległości w stosunku rocznym.

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

**Termin zakończenia konkursu
20 listopada, godz. 12.00**

Ogólnopolski Konkurs Testowy z Zakresu Bezpiecznej Pracy w Gospodarstwie Rolnym

Zapraszamy do udziału w IV edycji konkursu

IV Ogólnopolski Konkurs Testowy „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś”

Zapraszamy rolników do udziału w IV Ogólnopolskim Konkursie Testowym z Zakresu Bezpiecznej Pracy w Gospodarstwie Rolnym „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś”

Konkurs ma na celu popularyzowanie wśród rolników „Zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym” oraz wiedzy o zagrożeniach wypadkowych, a w konsekwencji ograniczenie liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników. Organizowany po raz czwarty konkurs przebiega w formule on-line i jest realizowany przy pomocy platformy edukacyjnej Moodle.

Aby wziąć udział w konkursie, należy zalogować się pod linkiem <https://bezpieczenstwo.krus.gov.pl/> i rozwiązać test

złożony z 25 pytań jednokrotnego wyboru losowanych z puli 50, dotyczących wszystkich kampanii prewencyjnych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Do rozwiązania konkursowego testu rekomendujemy aktualne wersje przeglądarek: Google Chrome oraz Mozilla Firefox.

Konkurs zakończy się 20 listopada 2023 r. o godz. 12.00. Pięćdziesiąt osób, które udzieli największej liczby prawidłowych odpowiedzi w najkrótszym czasie, otrzyma nagrody rzeczowe o wartości ok. 600 zł brutto.

Szczegółowe zasady udziału w konkursie określa regulamin znajdujący się na stronie internetowej KRUS.

Źródło: www.gov.pl

INFORMACJE PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA

Przepisy zabraniają importu ziemniaków spoza Unii Europejskiej

Zgodnie z przepisami fitosanitarnymi Unii Europejskiej, import ziemniaków z państw nie będących państwami członkowskimi UE (w tym z Ukrainy) jest zakazany. Przesyłki takie nie mogą być wprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej oraz wprowadzane do obrotu. Wyjątek stanowią ziemniaki konsumpcyjne pochodzące ze Szwajcarii oraz z Algierii, Egiptu, Izraela, Libii, Maroka, Syrii, Tunezji i Turcji.

Od dnia 1 września br. Oddziały Graniczne PIORiN nie odnotowały prób wprowadzania przesyłek zawierających ziemniaki pochodzące z państw trzecich.

Import sadzeniaków ziemniaków jest zakazany ze wszystkich państw trzecich z wyjątkiem Szwajcarii.

UWAGA!

ROLNIKU... PRZEDSIĘBIORCO!

Zachęcamy do umieszczania w naszym „Echu Zachodniopomorskiej Wsi...” swoich reklam! Docieramy jako **bezpłatny** miesięcznik do rolników, instytucji okołorolniczych, szkół i urzędów.

Warto – ceny bardzo przystępne!

Szczegóły:

tel. 91 484 40 72, e-mail: izba@zir.pl

tel. 94 346 05 14, e-mail: koszalin@zir.pl

**ZAMÓW
REKLAMĘ
JUŻ TERAZ!**

Produkcja energii z biomasy – wspólny projekt PGE GiEK S.A. i Katedry Inżynierii Odnawialnych Źródeł Energii ZUT w Szczecinie

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. wsparło finansowo projekt dotyczący rozwoju badawczo-dydaktycznej linii technologicznej do produkcji peletu z surowców roślinnych. W ramach współpracy zakupiono urządzenie do mechanicznego przetworzenia biomasy umożliwiające wytworzenie biopaliwa stałego z materiałów o zróżnicowanej twardości, w tym m.in. z różnych rodzajów biomasy agro, roślin energetycznych, substratów pochodzących z sektora drzewnego, odpadów komunalnych. W ten sposób można tworzyć pelet o zupełnie nowych, niespotykanych wcześniej właściwościach.

Promowanie i wspieranie technologii związanych z czystą energią jest istotnym elementem realizowanej obecnie transformacji energetycznej. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie od wielu lat kształci w tym zakresie studentów na kierunku Odnawialne źródła energii. Uczelnia stawia na praktykę i dostęp do najnowszych technologii dlatego w Katedrze Inżynierii Odnawialnych Źródeł Energii, kierowanej przez Pana Profesora Adama Koniuszego, w ciągu zaledwie pięciu ostatnich lat powstało kilka nowych laboratoriów wyposażonych w nowoczesną, często unikatową w skali kraju aparaturę. „Urządzenie do peletowania będzie elementem linii technologicznej obejmującej kolejne etapy od wytworzenia biopaliwa do jego zastosowania, z oceną fizyko-chemiczną materiału oraz analizą efektywności energetycznej samego procesu spalania. Jest to możliwe ponieważ Katedra w ramach współpracy z PGE GiEK S.A. w minionych latach uzyskała również środki na zakup kotła na paliwa stałe” – wskazuje prof. Adam Koniuszy. Kocioł, który znajduje się w zasobach jednostki wyposażony jest w innowacyjny system

Elementy stanowiska badawczo-dydaktycznego

spalania, wymiennik ciepła oraz układ pomiarowo-regulacyjny.

Biomasa jest wyjątkowo uniwersalnym substratem energetycznym wykorzystywanym nie tylko do celów grzewczych, ale również do produkcji energii elektrycznej oraz paliw transportowych. „Wydajna, a przede wszystkim zrównoważona produkcja energii wymaga stosowania paliw o odpowiednich właściwościach. Proces peletyzacji biomasy zapewni nie tylko większą gęstość energii wytworzone

Urządzenie do peletowania biomasy

go biopaliwa, ale będzie miał wpływ również na stabilność energetyczną i mikrobiologiczną tego materiału, co ma istotne znaczenie w kontekście utrzymywania jakości peletu w trakcie jego przechowywania” – mówi prof. Małgorzata Hawrot-Paw, pracownik badawczo-dydaktyczny Katedry. Dodatkowo w ramach testowania nowych mieszanek paliwowych przy użyciu specjalistycznej sondy zostaną przeprowadzone badania środowiskowe dotyczące składu spalin oraz emisji pyłów. Jak podkreślają naukowcy, racjonalna dywersyfikacja dostępnych źródeł energii to nie tylko zrównoważona gospodarka energetyczna oparta na odnawialnych surowcach, na innowacyjnych rozwiązaniach, ale przede wszystkim technologie wspierające środowisko naturalne. „Zainteresowanie takimi niskoemisyjnymi technologiami wzrasta również wśród rolników. Daje to szansę na optymalne wykorzystanie biomasy dostępnej na terenach wiejskich” – podkreśla prezes Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej, dr hab. inż. Andrzej Karbowy.

ZIMA BEZ NIESPODZIANEK

Nie pozwól, aby nieprzewidywalna pogoda zniszczyła Twoje rolne inwestycje. Kup polisę, która nie „marznie”. Ubezpiecz Uprawy w Generali i **zyskaj e-kod o wartości 150 zł** na zakupy oraz szansę na drugi za zakup ubezpieczenia Generali Gospodarstwo Rolne. Liczba e-kodów jest ograniczona. Więcej informacji znajdziesz na generaliagro.pl oraz i-rolnik.pl.

Materiał ma wyłącznie charakter informacyjny i nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. Akcja promocyjna, w ramach której można otrzymać e-kody na zakupy, jest skierowana do osób fizycznych i trwa od 25.09.2023 do 31.12.2023 r. lub do wyczerpania puli e-kodów. Szczegółowe warunki akcji znajdują się w regulaminie „Jesienne uprawy z e-kodem 2023”, dostępnym na generaliagro.pl/regulaminy i i-rolnik.pl. Szczegółowe warunki ubezpieczenia, w tym ograniczenia i wyłączenia odpowiedzialności z nimi związane, jak również informacje na temat zasad działania produktu określone są w obowiązujących Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia zamieszczonych na www.generaliagro.pl.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

T U W

Pomorskie Biuro Regionalne
z siedzibą w Koszalinie
ul. Słowiańska 5
75-846 Koszalin
T. +48 94 342 03 90
e-mail: koszalin@tuw.pl

Oddział w Szczecinie
ul. Potulicka 36
70-234 Szczecin
T. +48 91 484 99 67
e-mail: szczecin@tuw.pl

UBEZPIECZAJMY SIĘ U SIEBIE

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” kontynuuje wielowiekową tradycję wzajemności ubezpieczeniowej. Nasza działalność nastawiona jest nie tylko na zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej dla Członków Towarzystwa, lecz także na budowanie więzi środowiskowych i wzmacnianie tendencji samorządowych w społeczeństwie.

Jesteśmy najstarszym i najliczniejszym zakładem ubezpieczeń wzajemnych w Polsce.

Działanie „*not for profit*” pozwoliło Towarzystwu na konsekwentny rozwój i coraz większe zaangażowanie różnych środowisk w życie „społeczności TUW-owskiej”.

Dotychczas zaufało nam prawie **2 miliony osób** fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych, które są Członkami Towarzystwa.

Specjalizujemy się przede wszystkim w ubezpieczeniach majątkowych, komunikacyjnych, rolnych i finansowych.

Ochroną ubezpieczeniową obejmujemy: rodziny, rolników, przedsiębiorców, a także jednostki samorządu terytorialnego, szkoły, kościoły, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe.

Zawieramy prawie **4 miliony umów ubezpieczenia rocznie**.

Wspieramy działania prewencyjne mające na celu obniżenie ryzyka wystąpienia zdarzeń losowych lub obniżenia ich materialnych skutków.

Jesteśmy partnerem Karty Dużej Rodziny.

Posiadamy rozbudowaną sieć wyspecjalizowanych placówek na terenie całego kraju i współpracujemy z blisko **2 000 agentów ubezpieczeniowych**.

Certyfikowany czujnik czadu Kidde gratis przy obowiązkowym ubezpieczeniu budynków w gospodarstwie rolnym ze składką min. 250 zł

*oferta do wyczerpania zapasów, więcej informacji w placówkach TUW „TUW”

www.tuw.pl

Materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą: ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa